

IX. Český jazyk – mluvnice

16. 3. 2020

Posílám naskenované řešení cvičení 84/13, 84/14, 85/15 – zkontrolujte si je a opravte chyby!

Mnohé učivo lze najít na Youtube, jako příklad posílám odkaz na výklad doplňku:

<https://www.youtube.com/watch?v=llfQhPzWYAE>

Další možnosti studia:

www.ucirna.cz

www.ucitel.net

na procvičování:

www.onlinecviceni.cz

www.pravopisne.cz

Pokud někdo nemá knihy na čtení (Čapka či další mimočítankovou literaturu), je možné stáhnout zdarma:

www.databazeknih.cz/eknihy-zdarma-ke-stazeni

Učivo na další dny: (úterý)

- 1) z učebnice opsat žlutý rámeček s. 85
- 2) cvič. 85/1 nahoře opište do škol. sešitu, podtrhejte Po a Přs a zakroužkujte výrazy, které nejsou větnými členy (podle rámečku na předchozí straně) – jsou to tedy ty, u nichž se prostě nic neurčuje (žádné zkratky)
- 3) cvičení 86/1 dole písemně do škol. sešitu – z toho 3 věty vytvořte jako grafy. Jak na to, můžete zhlédnout např. zde: (je tam takových videí několik – na různě složité věty)

<https://www.youtube.com/watch?v=4TmQeUMtKPw>

Pokud to není řečeno jinak, nemusíte dělat písemně celá cvičení. Jestliže máte pocit, že už tomu rozumíte a jde vám to, řekněte si část cvičení jen ústně.

(čtvrtek)

- 1) cvič. 86/2 písemně do škol. sešitu – pozor i na pravopis!
- 2) nastudujte si žlutý rámeček na s. 87
- 3) nastudujte si žlutý rámeček s. 88
- 4) ústně a částečně písemně cvič. 88/2 – významové poměry značíme znaménky (+, x, →, atd.)

Procvičovat učivo můžete i zde:

Didakta zpřístupnila veškerý obsah i pro domácí přípravu žáků.

Přístupové kódy na www.didakta.cz pro naši školu:

Login: crna1011@didakta.cz

Heslo: GU8K

Přívlastek těsný vyjadřuje podstatnou vlastnost nebo informaci, a proto ho nemůžeme z věty vypustit. Tento přívlastek čárkami neoddělujeme, ani když stojí za podstatným jménem.

Přívlastek volný nevyjadřuje podstatnou vlastnost nebo informaci, a proto ho můžeme z věty vypustit. Jestliže tento přívlastek stojí za podstatným jménem, oddělujeme ho z obou stran čárkami.

12. Rozlište přívlastky těsné a volné a do vět doplňte čárky.

Všechny chaty postavené v blízkosti Berounky byly při jarní povodni zaplaveny vodou. Kopí patřící údajně svatému Václavovi zmizelo ze svatovítské klenotnice již v polovině 14. století. V zrcadle se odrazila jeho tvář zkřivená bolestí. Postavy bohů a hrdinů vymalované na řeckých vázách v 5. a 4. století před n. l. bojují kopím nebo dýkou. Uprostřed návsi byl jen ubohý kachní rybníček porostlý zeleným žabincem. V zahradě stál velký dům zařízený s veškerým pohodlím. Meče pocházející z poslední čtvrtiny 11. století měly širokou čepel. Starší chlapec třináctiletý se jmenuje Vašek. Národní muzeum největší a nejstarší v České republice bylo založeno v roce 1818. Od starověku bylo vysloveno mnoho názorů týkajících se hmoty. Prvek je látka dále chemicky nedělitelná. Procesy probíhající v lidském těle jsou řízeny látkami se složitou chemickou strukturou.

13. Vyhledejte v následujícím úryvku přívlastky. Rozlište, zda jde o přívlastek shodný, nebo neshodný, několikanásobný, nebo postupně rozvíjející, volný, nebo těsný.

Z obytného stavení vznikla přestavbou pohodlná ^{pro volný} ~~jednopatrová~~ vila s verandou, napůl ^{pro těsný} ~~skrýtá~~ pod ^{pro těsný} ~~pěknými~~ stromy, jejichž kmeny mizely pod ^{pro těsný} ~~popínavými~~ mučenkami, bromeliemi s ^{pro těsný} ~~šarlatově~~ rudými květy a ^{pro těsný} ~~půvabně~~ se ^{pro těsný} ~~ovíjejícími~~ liánami. Kus dál za ^{pro těsný} ~~obrovitým~~ živým plotem ve stínu vysokých stromů stály domky ^{pro těsný} ~~zaměstnanců~~ velkoštatku, ^{pro těsný} ~~hospodářská~~ stavení, pak ^{pro těsný} ~~chýše~~ černochů a chaloupky ^{pro těsný} ~~indiánů~~. Ovšem z břehu, ^{pro těsný} ~~lemovaného~~ rákosinami a ^{pro těsný} ~~vodními~~ rostlinami, bylo vidět jen ^{pro těsný} ~~lešný~~ dům.

(Podle Julesa Verna)

14. Vyhledejte v uvedených větách doplňky.

Rád bych ti všechno vysvětlil. Slyšel jsi někoho ^{do} ~~klepat~~? Už jako ^{do} ~~student~~ střední školy se ^{do} ~~zajímal~~ především o ^{do} ~~biologii~~. Z ^{do} ~~výletu~~ jsme se ^{do} ~~vrátili~~ pořádně ^{do} ~~unaveni~~. Ovoce ^{do} ~~musíte~~ jíst jen ^{do} ~~důkladně~~ omyté ^{do} ~~studenou~~ tekoucí vodou. Vždycky ho ^{do} ~~pokládali~~ za ^{do} ~~slušného~~ člověka. Kritika ^{do} ~~hodnotila~~ toto ^{do} ~~divadelní~~ představení jako ^{do} ~~velice~~ zdařilé. Eva ^{do} ~~nerada~~ zůstává ^{do} ~~večer~~ doma ^{do} ~~sama~~. Lukáš ^{do} ~~byl~~ zvolen ^{do} ~~kapitánem~~. Tuto ^{do} ~~krásnou~~ broušenou ^{do} ~~vázu~~ dostala ^{do} ~~maminka~~ darem ^{do} ~~od~~ svých ^{do} ~~spolupracovníků~~. My tam s ^{do} ~~tebou~~ půjdeme ^{do} ~~všichni~~. Zelenina je ^{do} ~~zdravější~~ ^{do} ~~syrová~~.

15. Rozlište doplňky a příslovečná určení způsobu.

Vzor: Tváří se *vesele*. Z výletu se *vrátil veselý*.

vesele – příslovečné určení způsobu (vyjadřuje způsob děje)

veselý – doplněk (vyjadřuje vlastnost podmětu za děje)

Jeho tatínek pracuje ^{jak} ~~jako~~ ²⁴² ~~lékař~~. Umí ošetřovat rány ^{jak} ~~jako~~ ²⁴² ~~lékař~~. Chováš se ^{jak} ~~jako~~ ²⁴² ~~malé dítě~~. ^{jak} ~~Jako~~ ²⁴² ~~malé dítě~~ jsem navštěvoval mateřskou školu. Přiběhl ke ^{mně} ~~mně~~ ²⁴² ~~udýchaný~~. ^{jak} ~~Udýchaně~~ ²⁴² ~~mi~~ něco šeptal do ucha. Pochodovali po silnici ^{jak} ~~jako~~ ²⁴² ~~vojáci~~. Ti muži sloužili ^{jak} ~~jako~~ ²⁴² ~~vojáci~~ u pěchoty.

16. Určete, kterým větným členem je infinitiv v následujících větách. Pokud lze, nahraďte infinitiv jiným prostředkem vyjádření (podstatným jménem, větou vedlejší apod.).

Líbilo se mu vyhrívát se na jarním sluníčku. Chci se učit hrát na kytaru. Ondra šel do knihovny vrátit knížky. Chtěli bychom se dobře naučit německy. Měl obrovskou chuť napít se něčeho studeného. Viděla jsem Irenu jít se psem do parku. Co jsi to chtěl udělat? O prázdninách budeme chodit na koupaliště si zaplavat. Měl přání dostat k Vánocům nové kolo. Slyšel jsi někoho zvonit? Je velice těžké se rozhodnout.

Výrazy, které nejsou větnými členy

1. Mluvnické prostředky:

předložky – Stalo se to *u* (*vedle, nedaleko, blízko*) našeho domu. Předložky sice nejsou větným členem samy o sobě, ale jsou součástí větného členu vyjádřeného jménem, se kterým se pojí;

spojky – *Bud' já, nebo ty mu půjdeme zítra pomoci. Já s tím souhlasím, ale on je proti tomu, abychom tam zítra šli;*

částice – *Kéž by se už vrátil! Že mě nechytíš! On to prý ještě neví. Čekáme už jen na Radka;*

odkazovací zájmena a příslovce (odkazují na věty vedlejší) – *Stále mluvil jen o tom, že by chtěl jet o prázdninách k moři. Začal se učit anglicky proto, že chce jet v létě do Anglie.*

2. Prostředky, které zajišťují kontakt mezi mluvčím a posluchačem:

5. pád – *Vašku, pojd' sem!;*

citovky – *Hrome, to je slejvák! Brr, to je zima.*

3. Některé prostředky, které navazují na předchozí text:

Chtěl jsem už jít domů. Ale pak jsem si to rozmyslel a šel jsem ještě na chvíli k Pavlovi.

Už několikrát mě zklamal. Neumí totiž držet slovo.